

Hansa Borg Holding konsern

Resultatregnskap

Morselskap		Tall i TNOK	Note	Konsern	
2017	2016			2017	2016
0	0	Salgsinntekter		2 421 036	2 676 228
0	0	Særavift til staten		-1 419 992	-1 502 203
0	0	Sum driftsinntekter	14	1 001 044	1 174 025
0	0	Varekostnad		369 137	387 017
0	0	Lønn og sosiale kostnader	15	306 501	325 773
0	0	Av- og nedskrivninger	1, 2	82 684	78 171
0	0	Andre driftskostnader	14,15	188 836	263 092
0	0	Sum driftskostnader		947 157	1 054 053
0	0	Driftsresultat		53 887	119 972
25 000	65 000	Inntekt på investering i datterselskap			
2 350	2 350	Netto finansposter	20	-10 970	788
27 350	67 350	Sum finansposter		-10 970	788
27 350	67 350	Resultat før skattekostnad		42 916	120 760
-564	-588	Skattekostnad	13	-11 640	-32 517
26 786	66 763	Årsresultat		31 276	88 243
		Majoritetens andel		32 263	88 090
		Minoritetens andel		-986	153
		Overføring			
1 786	1 763	Overført til (fra) annen egenkapital			
25 000	65 000	Avsatt utbytte			
26 786	66 763	Sum overføringer			

Hansa Borg Holding konsern

Balanse pr 31.12.

Morselskap		Beløp i TNOK	Note	Konsern	
2017	2016			2017	2016
0	0	Varemerke	1	22 154	23 393
0	0	Goodwill	1	94 263	107 287
0	0	Sum immaterielle eiendeler		116 417	130 680
0	0	Bygninger og tomter	2	254 232	256 623
0	0	Maskiner, inventar og transportmidler	2	246 818	215 369
0	0	Sum varige driftsmidler		501 050	471 992
471 892	470 106	Aksjer i datterselskaper	3	0	0
0	0	Aksjer i andre selskaper	4	979	979
0	0	Pensjonsmidler	12	2 373	1 627
78 196	78 196	Konsernfordringer	9	0	0
0	0	Andre langsiktige fordringer	8	32 189	31 306
550 088	548 302	Sum finansielle anleggsmidler		35 540	33 912
550 088	548 302	Sum anleggsmidler		653 008	636 584
0	0	Varebeholdning	7	93 006	76 263
0	0	Kundefordringer	8	194 290	202 660
25 000	65 000	Konsernfordringer	9	0	0
0	0	Andre fordringer		6 540	5 438
25 000	65 000	Sum fordringer		200 830	208 098
0	0	Bankinnskudd, kontanter	6	71 413	183 747
25 000	65 000	Sum omløpsmidler		365 249	468 108
575 088	613 302	SUM EIENDELER		1 018 258	1 104 692

Hansa Borg Holding konsern

Balanse pr 31.12.

Morselskap		Beløp i TNOK	Note	Konsern	
2017	2016			2017	2016
1 000	1 000	Aksjekapital	10,11	1 000	1 000
54 510	54 510	Overkurs	10	54 510	54 510
55 510	55 510	Sum innskutt egenkapital		55 510	55 510
494 578	492 792	Annen egenkapital	10	224 519	218 594
494 578	492 792	Sum opptjent egenkapital		224 519	218 594
		Minoritetsinteresser	10	52 522	58 314
550 088	548 302	Sum egenkapital		332 551	332 418
0	0	Pensjonsforpliktelser	12	13 573	12 065
0	0	Utsatt skatt	13	21 999	22 625
0	0	Sum avsetning for forpliktelser		35 572	34 690
0	0	Pantegjeld	8,16	123 787	139 996
0	0	Annen langsiktig gjeld	8	823	823
0	0	Sum annen langsiktig gjeld		124 610	140 819
0	0	Sum langsiktig gjeld		160 182	175 509
0	0	Leverandørgjeld		73 723	81 691
0	0	Betalbar skatt	13	12 339	33 377
0	0	Skyldige offentlige avgifter		228 066	235 025
25 000	65 000	Avsatt utbytte		25 000	65 000
0	0	Annen kortsiktig gjeld	8	186 399	181 674
25 000	65 000	Sum kortsiktig gjeld		525 527	596 767
25 000	65 000	Sum gjeld		685 709	772 276
575 088	613 302	SUM EGENKAPITAL OG GJELD		1 018 258	1 104 692

Bergen, 9. mai 2018

Ulf Werner Andersen
(styreleder)

Lars Jensen

Thomas M. Frogner

Hans Savonilje

Hanne Egenæss Wiig

Hans Petter Brynildsen

Lars A. Midtgaard
(administrerende direktør)

Hansa Borg Holding konsern

Kontantstrømoppstilling

Morselskap		Beløp i TNOK	Konsern	
2017	2016		2017	2016
		Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
27 350	67 350	Resultat før skattekostnad	42 916	120 760
0	0	Periodens betalte skatt	-33 377	-35 100
0	0	Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler	-763	-1 397
0	0	Ordinære avskrivninger	82 684	78 171
		Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbet. i pensj.ordn.	762	1 210
37 650	-2 350	Endring i konsernmellomværende	0	0
0	0	Endring i varelager	-16 743	8 910
0	0	Endring i kundefordringer	8 370	-8 452
0	0	Endring i leverandørgjeld	-7 968	-7 816
0	0	Endring i andre tidsavgrensingsposter	-3 458	-24 921
65 000	65 000	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	72 423	131 365
		Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
0	0	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	1 121	1 818
0	0	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-97 837	-82 329
0	0	Utbetalinger ved kjøp av aksjer	-6 833	-10 742
0	0	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-103 549	-91 253
		Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
0	0	Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	18 594	15 088
0	0	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-34 803	-20 000
-65 000	-65 000	Utbetalt utbytte	-65 000	-67 278
-65 000	-65 000	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-81 209	-72 190
0	0	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-112 335	-32 078
0	0	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	183 747	215 824
0	0	Tilgang kontanter og kontantekvivalenter som følge av oppkjøp	0	0
0	0	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter periodens slutt	71 413	183 747
		Spesifikasjon av kontantbeholdningen ved periodens slutt		
0	0	Bankinnskudd, kontanter og lignende	71 413	183 747
		I tillegg har selskapet følgende trekkmuligheter		
0	0	Ubenyttet kassekreditt	66 300	65 000

Hansa Borg Holding konsern

Noter til konsernregnskapet for 2017

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapskikk.

Bruk av estimater

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med regnskapsloven krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i notene.

Regnskapsprinsipper for datterselskap og konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter følgende selskaper:

	Eierandel
<i>Mor- og datterselskaper</i>	
Hansa Borg Holding AS (morselskap)	100,00 % i Hansa Borg Bryggerier AS
* Hansa Borg Bryggerier AS eier	100,00 % i Olden Brevatn AS
og eier	64,34 % i Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS
og eier	50,00 % i Austmann Bryggeri AS

Regnskapsprinsipper for aksjer i datterselskaper

Aksjer i datterselskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Kostprisen økes når morselskapet tilfører datterselskapet økt egenkapital ved kapitalutvidelse eller når det gis konsernbidrag fra morselskapet til datterselskapet. Mottatt utbytte/konsernbidrag resultatføres i utgangspunktet som inntekt, men bare i den grad mottatt utbytte eller konsernbidrag fra datterselskapet ikke overstiger vår andel av opptjent egenkapital i selskapet etter kjøpet. Mottatt utbytte/konsernbidrag som overstiger dette beløpet føres til reduksjon av anskaffelseskost. Morselskapet regnskapsfører mottatt utbytte/konsernbidrag det samme året som datterselskapet avsetter beløpet.

Konsolideringsprinsipper

Datterselskapet blir konsolidert fra det tidspunkt kontrollen er overført til konsernet (oppkjøpstidspunktet).

Kjøp av datterselskap

Kjøpte datterselskaper regnskapsføres i konsernregnskapet basert på morselskapets anskaffelseskost. Anskaffelseskost tilordnes virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og gjeld i datterselskapet, som oppføres i konsernregnskapet til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Eventuell merverdi ut over hva som kan henføres til identifiserbare eiendeler og gjeld balanseføres som goodwill. Goodwill behandles som en residual og balanseføres med den andelen som er observert i oppkjøpstransaksjonen. Merverdier i konsernregnskapet avskrives over de oppkjøpte eiendelenes forventede levetid.

Eliminering av interne poster

I konsernregnskapet erstattes posten aksjer i datterselskap med datterselskapets eiendeler og gjeld. Konsernregnskapet utarbeides som om konsernet var en økonomisk enhet. Transaksjoner, urealisert fortjeneste og mellomværende mellom selskapene i konsernet elimineres.

Salgsinntekter

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, returer, rabatter og avslag. Særvgift til staten inkluderes i salgsinntektene og trekkes ut på egen linje i resultatregnskapet. Salg av varer resultatføres når en enhet innenfor konsernet har levert sine produkter til kunden og det ikke er uoppfylte forpliktelser som kan påvirke kundens aksept av produktet. Levering er ikke foretatt før produktene er levert til avtalt sted og risiko knyttet til tap og ukurans er overført til kundene. Erfarte historiske data anvendes for å estimere og regnskapsføre avsetninger for kvantumsrabatter og retur på salgstidspunktet.

Klassifisering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk klassifiseres som anleggsmidler. Eiendeler som er tilknyttet varekretsløpet klassifiseres som omløpsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år. For gjeld legges analoge kriterier til grunn. Første års avdrag på langsiktig gjeld og langsiktige fordringer klassifiseres likevel ikke som kortsiktig gjeld eller omløpsmidler.

Anskaffelseskost

Anskaffelseskost for eiendeler omfatter kjøpesummen for eiendelen, med fradrag for bonuser, rabatter og lignende, og med tillegg for kjøpsutgifter (frakt, toll, offentlige avgifter som ikke refunderes og eventuelle andre direkte kjøpsutgifter). Ved kjøp i utenlandsk valuta balanseføres eiendelen til kursen på transaksjonstidspunktet.

For varige driftsmidler og immaterielle eiendeler omfatter anskaffelseskost også direkte utgifter for å klargjøre eiendelen for bruk, for eksempel utgifter til testing av eiendelen.

Immaterielle eiendeler og goodwill

Goodwill har oppstått i forbindelse med kjøp av datterselskap og avskrives over forventet levetid.

Utgifter til andre immaterielle eiendeler balanseføres i den utstrekning kriteriene for balanseføring er oppfylt. Dette innebærer at slike utgifter balanseføres når og fra det tidspunkt det anses som sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene knyttet til eiendelen vil tilflyte selskapet og anskaffelseskost kan måles pålitelig. Balanseførte immaterielle eiendeler avskrives lineært over forventet levetid.

Varige driftsmidler

Tomter avskrives ikke. Andre varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært til restverdi over driftsmidlenes forventede utnyttbare levetid dersom de har en kostpris som overstiger TNOK 15. Driftsmidlenes utnyttbare levetid, samt restverdi, vurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader. Påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmidlets stand ved kjøp av driftsmidlet. Leide (leasede) driftsmidler balanseføres som driftsmidler hvis leiekontrakten anses som finansiell.

Nedskrivning av anleggsmidler

Ved indikasjon om at balanseført verdi av et anleggsmiddel er høyere enn virkelig verdi, foretas det test for verdifall. Testen foretas for det laveste nivå av anleggsmidler som har selvstendige kontantstrømmer. Hvis balanseført verdi er høyere enn både salgsverdi og gjenvinnbart beløp (nåverdi ved fortsatt bruk/eie), foretas det nedskrivning til det høyeste av salgsverdi og gjenvinnbart beløp.

Tidligere nedskrivninger reverseres hvis forutsetningene for nedskrivningen ikke lenger er til stede (med unntak for nedskrivning av goodwill).

Varelager

Varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost (etter FIFO-prinsippet) og virkelig verdi. For råvarer er gjenanskaffelseskost brukt som tilnærming til virkelig verdi. For ferdig tilvirkede varer og varer under tilvirkning består anskaffelseskost av utgifter til produktutforming, materialforbruk, direkte lønnskostnader, andre direkte kostnader og indirekte produksjonskostnader (basert på normal kapasitet). Virkelig verdi er estimert salgspris fratrukket kostnader for ferdigstilling og salg.

Fordringer

Kundefordringer føres opp i balansen etter fradrag for avsetning til forventede tap og mulig panteansvar. Avsetning til tap er gjort på grunnlag av individuell vurdering av fordringene og en tilleggsavsetning som skal dekke øvrig påregnelig tapsrisiko. Vesentlige økonomiske problemer hos kunden, sannsynligheten for at kunden vil gå konkurs eller gjennomgå økonomisk restrukturering og utsettelse og mangler ved betalinger anses som indikatorer på at kundefordringer må nedskrives.

Andre fordringer, både omløpsfordringer og anleggsfordringer, føres opp til det laveste av pålydende og virkelig verdi. Virkelig verdi er nåverdien av forventede framtidige innbetalinger. Det foretas likevel ikke neddiskontering når effekten av neddiskontering er uvesentlig for regnskapet. Avsetning til tap vurderes på samme måte som for kundefordringer.

Kortsiktige plasseringer

Kortsiktige plasseringer (aksjer og andeler som er omløpsmidler) vurderes til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen. Mottatt utbytte og andre utdelinger resultatføres som annen finansinntekt.

Gjeld

Gjeld balanseføres til nominelt gjeldsbeløp.

Utenlandsk valuta

Fordringer og gjeld i utenlandsk valuta vurderes etter kursen ved regnskapsårets slutt. Realiserte og urealiserte kursgevinster og kurstap klassifiseres som finansielle poster.

Finansielle instrumenter

Selskapet benytter ulike finansielle derivater i forbindelse med styring av finansiell risiko. Selskapet anvender derivater kun for sikringsformål. Gevinst og tap på sikringsforretninger som ikke tilfredsstiller kravene til sikringsbøkføring resultatføres. Sikringsforretninger dokumenteres i henhold til kravene etter god regnskapsskikk både hva gjelder beskrivelse av type instrument som benyttes, hva som skal sikres og beregning av sikringseffektivitet. Sikringsforretninger i selskapet klassifiseres som kontantstrømsikring som sikrer fremtidige forventede transaksjoner/kontantstrømmer. Sikringen anvendes til å redusere risiko knyttet til renter samt valuta ved innkjøp av råvarer.

Markedsbidrag

Markedsbidrag til kunder balanseføres hvis avtalen løper utover ett år, og periodiseres over avtaleperioden i henhold til brøken omsatt volum til kunden i perioden/avtalt totalvolum i avtalen. Avsetning til tap på markedsbidrag gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger

Kostnadsføringsprinsipp

Utgifter kostnadsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende inntekt (sammenstillingsprinsippet). Urealisert tap resultatføres (forsiktighetsprinsippet)

Pensjoner

Konsernet har pensjonsordninger som omfatter alle fast ansatte. Selskapet har både innskuddsplaner og ytelsesplaner.

Hovedordningen for de ansatte er en innskuddsplan. Ved innskuddsplaner betaler selskapet innskudd til et forsikringsselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger.

En ytelsesplan er en pensjonsordning som ikke er en innskuddsplan. Typisk er en ytelsesplan en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av flere faktorer, som alder, antall år i selskapet og lønn. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedagen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene (innbetalte beløp til forsikringsselskap), justert for ikke resultatførte estimatavvik og ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode.

Planendringer amortiseres over forventet gjenværende opptjeningstid. Det samme gjelder estimatavvik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene, i den grad de overstiger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene (korridor).

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt beregnes med aktuell skattesats på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt eventuelt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reserveres i samme periode er utlignet. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet og underskudd til fremføring, begrunnes med antatt fremtidig inntjening. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres oppføres netto i balansen.

Skatt på avgitt konsernbidrag som føres som økt kostpris på aksjer i datterselskap, og skatt på mottatt konsernbidrag som føres som reduksjon av balanseført beløp på investering i datterselskap, føres direkte mot skatt i balansen (mot betalbar skatt hvis konsernbidraget har virkning på betalbar skatt og mot utsatt skatt hvis konsernbidraget har virkning på utsatt skatt).

Kontantstrømpoppstilling

Kontantstrømpoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige likvide plasseringer, som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med forfallsdato kortere enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

Angivelse av beløp i notene

Alle beløp i notene er angitt i TNOK med mindre annet er særskilt opplyst.

Note 1 Immaterielle eiendeler og goodwill

Konsernet

Immaterielle eiendeler	Varemerke	Goodwill	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	35 475	392 257	427 732
Tilgang ved konserndannelse	0	0	0
Avgang	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.	35 475	392 257	427 732
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	13 321	297 994	311 315
Balanseført verdi 31.12.	22 154	94 263	116 417

Årets avskrivninger	1 238	13 024	14 262
----------------------------	--------------	---------------	---------------

Forventet økonomisk levetid	10-25 år
Avskrivningsplan	Lineær

Avskrivningstid for goodwill og varemerke er basert på generelle vurderinger, samt konkrete kalkyler knyttet til kjøp av de ulike virksomheter (HBB, Olden, Hansa/Borg/Christiansands Bryggerier, Nøgne Ø og Austmann Bryggeri)

Goodwill fra følgende kjøp avskrives over mer enn 5 år:

	Kjøpsår/ avskr.tid	Årets avskrivning	Bokført verdi pr 31.12.17
Austmann AS	2016/10	1 043	8 432
Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS	2013/20	3 231	51 701
Hansa Borg Bryggerier AS	1999/22	7 304	30 268
Hansa Bryggerier	1997/20	1 446	3 862
Sum		13 024	94 263

Avskrivningsplan over mer enn 5 år er begrunnet i produkter med sterk lokal forankring og lang forventet levetid

Note 2 Varige driftsmidler

Konsernet

Varige driftsmidler	Bygninger og tomter	Maskiner inventar, mv	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 01.01.	486 937	1 378 681	1 865 618
Tilgang	16 520	102 629	119 149
Avgang	-9 171	-12 702	-21 873
Anskaffelseskost 31.12.	494 286	1 468 608	1 962 894
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	240 053	1 221 790	1 461 844
Balanseført verdi 31.12.	254 232	246 818	501 050

Årets avskrivninger	9 739	58 681	68 420
Nedskrivning driftsmidler		0	0

Forventet økonomisk levetid	20 - 50 år	3 - 15 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær

Opplysninger om ikke balanseførte leieavtaler:

	Maskiner inventar, mv
Årlig leie	1 548
Leieavtalens varighet	5 år

Note 3 Datterselskap

Morselskapet

Investeringene i datterselskap regnskapsføres etter kostmetoden.

Datterselskap	Forretnings- kontor	Eierandel	Egenkapital siste år (100 %)	Resultat siste år (100 %)	Balanseført verdi
Hansa Borg Bryggerier AS	Bergen	100,00 %	172 929	39 928	471 892
Balanseført verdi 31.12.					471 892

Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS er datterselskap av Hansa Borg Bryggerier AS.

Austmann AS er datterselskap av Hansa Borg Bryggerier AS

Olden Brevatn AS er datterselskap av Hansa Borg Bryggerier AS

Note 4 Investeringer i aksjer og andeler

Konsernet

	Eierandel	Balanseført verdi
Aksjer i andre selskaper	< 5%	979
Balanseført verdi 31.12.		979

Note 5 Finansiell markedsrisiko og finansielle instrumenter

Morselskapet		Markedsverdi derivater	Konsernet	
2017	2016		2017	2016
0	0	Valutaterminkontrakter	0	324
0	0	Rentebytteavtaler	-3 058	-5 832
0	0	Sum	-3 058	-5 508

Valutarisiko

Konsernet har en relativt lav økonomisk risiko knyttet til utviklingen i valutakurser. Konsernetsvalutarisiko knytter seg kun til kjøp av råvarer i utenlandsk valuta. I tråd med konsernets sikringsstrategi benytter konsernet normalt valutaterminkontrakter for å sikre mellom 30 % og 70 % av forventet årlig innkjøp i utenlandsk valuta. Siste tertial i 2017 har selskapet valgt å ikke inngå terminforretninger siden kurset har vært høy, og således ikke har vært innenfor sikringsstrategien pr 31.12.2017

Sikringsbokføring er benyttet for valutaterminkontraktene (kontantstrømsikring). I samsvar med god regnskapsskikk, regnskapsføres ikke sikringsobjektet (fremtidige varekjøp) eller verdiendring på sikringsinstrumentet (valutaterminkontrakter) . Realiserte og urealiserte gevinster og tap resultatføres først når varekjøpene påvirker resultatregnskapet.

Renterisiko

Konsernet har langsiktig gjeld med fast og flytende rente, og har således økonomisk risiko knyttet til utviklingen i renter. Total rentebærende pantegjeld per 31.12. er TNOK 124.610 Konsernet benytter rentebytteavtaler til fastrente på langsiktig gjeld for å sikre flytende rente på gjelden. Per 31.12. har konsernet en rentebytteavtaler med rente på 4,10 % som løper til 2018. Andelen gjeld som er rentesikret er fallende.

Sikringsbokføring er benyttet for rentebytteavtalene (kontantstrømsikring). I samsvar med god regnskapsskikk, regnskapsføres ikke sikringsobjektet (renter som forfaller) eller verdiendring på sikringsinstrumentet (rentebytteavtaler) . Realiserte og urealiserte gevinster og tap resultatføres (rentekostnad) først når rentene som forfaller påvirker resultatregnskapet.

Note 6 Bankinnskudd, kontanter og lignende

Hansa Borg Bryggerier AS har ingen bundne betalingsmidler per 31.12., men det er stilt bankgaranti (skattetrekksgaranti) på MNOK 21,0 i Hansa Borg Bryggerier AS og Olden Brevatn AS. Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS og Austmann AS har bundne betalingsmidler (skattetrekk) på hhv. TNOK 688 og TNOK 236 per 31.12., som også utgjør bundne midler for konsernet. Per 31.12. var skyldig skattetrekk MNOK 10,1.

Det er inngått konsernkontoavtale med DNB hvor Hansa Borg Holding AS, Hansa Borg Bryggerier AS og Olden Brevatn AS inngår i ordningen.

Konsernet har en total kredittramme på MNOK 65 på konsernkonto per 31.12.

Note 7 Varebeholdninger

Morselskapet			Konsernet	
2017	2016		2017	2016
0	0	Lager av råvarer	31 462	26 626
0	0	Lager av varer under tilvirkning	7 218	6 215
0	0	Lager av innkjøpte og egentilvirkede ferdigvarer	54 326	43 422
0	0			
0	0	Sum	93 006	76 263

Varebeholdningen er vurdert til anskaffelseskost fratrukket ukurans med TNOK 1.664

Note 8 Fordringer og gjeld

Morselskapet		Kundefordringer	Konsernet	
2017	2016		2017	2016
0	0	Kundefordringer til pålydende	198 431	207 468
0	0	Avsetning til tap på kundefordringer	-4 142	-4 808
0	0	Kundefordringer i balansen	194 290	202 660

Morselskapet		Fordringer med forfall senere enn ett år	Konsernet	
2017	2016		2017	2016
0	0	Andre kortsiktige fordringer		0
0	0	Andre langsiktige fordringer	32 189	31 306
0	0	Sum	32 189	31 306

		Kortsiktig gjeld		
2017	2016		2017	2016
0	0	Skyldig ferielønn og andre sosiale kostnader	25 532	27 057
0	0	Annen kortsiktig gjeld	160 866	154 617
0	0	Sum	186 398	181 674

		Langsiktig gjeld med forfall senere enn ett år		
2017	2016		2017	2016
0	0	Gjeld til kredittinstitusjoner	123 787	139 996
0	0	Gjeld til konsernselskaper	0	0
0	0	Annen langsiktig gjeld	823	823
0	0	Sum	124 610	140 819

Beskrivelse av konsernets langsiktige gjeld

Långiver	Saldo 31.12.17	Avdrag og forfall					2021 og senere
		2017	2018	2019	2020		
DnB NOR	101 000	20 000	20 000	20 000	20 000	21 000	
Sparebanken Sør	22 650	1 484	1 484	1 484	1 484	16 714	
DnB NOR	137	137				0	
Sum pantegjeld	123 787	21 621	21 484	21 484	21 484	37 714	
Annen langsiktig gjeld	823	0	0	0	0	823	
Sum annen langsiktig	823	0	0	0	0	823	

Konsernet har covenantskrav knyttet til langsiktig gjeld og innvilget kassekreditt i DNB. Det kreves at konsernets netto rentebærende gjeld (med fradrag for ansvarlig lån og bankinnskudd) dividert på EBITDA er mindre enn 4,0 per 31.12. Tilsvarende er det krav til at bokført egenkapital ikke utgjør mindre enn 20,0 % av totalkapitalen per 31.12.2017 og ved utgangen av 2017 viser ledelsens beregninger at disse kravene er innfridd.

Note 9 Mellomværende med selskap i samme konsern m.v.

Morselskapet

	Andre fordringer		Øvrig langsiktig fordring	
	2017	2016	2017	2016
Foretak i samme konsern	25 000	65 000	78 196	78 196
Sum	25 000	65 000	78 196	78 196

Note 10 Egenkapital

Konsernet

Årets endring i egenkapital	Aksjekapital	Overkurs	Minoritets- interesser	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 01.01.	1 000	54 510	58 314	218 594	332 418
Årets resultat			-986	32 263	31 277
Utgang minoritet			-4 806	-2 027	-6 833
Korrigerings Austmann 2016				689	689
Avsatt utbytte	0	0	0	-25 000	-25 000
Egenkapital 31.12.	1 000	54 510	52 522	224 519	332 551

Morselskapet

Årets endring i egenkapital	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 01.01.		1 000	492 792	548 302
Årets resultat		0	26 786	26 786
Avsatt utbytte		0	-25 000	-25 000
Egenkapital 31.12.	1 000	54 510	494 579	550 088

Note 11 Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen på NOK 1.000.000 består av 54 600 aksjer á NOK 18,32. Alle aksjer har like rettigheter.

Oversikt over de største aksjonærene 31.12.

	Antall	Eierandel
Nye Borg Bryggerier Holding AS	40 950	75 %
Royal Unibrew AS (Danmark)	13 650	25 %
Totalt antall aksjer	54 600	100 %

Styremedlem Hanne Egenæss Wiig eier aksjer indirekte i konsernet gjennom aksjer i selskapet Borg Invest AS. Styremedlem Hans Savonije eier aksjer indirekte i konsernet gjennom aksjer i Royal Unibrew AS. Det er ellers ikke eiet aksjer eller rettigheter til aksjer per 31.12. av administrerende direktør, medlemmer av styret, ledende ansatte eller nærstående til disse.

Note 12 Pensjoner

Hovedordningen for de ansatte (unntatt delvis uføre) i konsernet er innskuddsbaserte kollektive ordninger, der forpliktelsene er dekket gjennom et forsikringselskap.

Gjenværende pensjonsforpliktelser (ytelsesbaserte ordninger) knyttet til delvis uføre, øvrige driftspensjoner, lederavtale samt AFP- og gavepensjonister, er aktuarberegnet og balanseført. Disse ordningene finansieres over selskapets drift.

Enkelte av ordningene har en overfinansiering, disse er vist brutto i balansen i henhold til god regnskapsskikk. Overfinansieringen er sannsynliggjort ved at fremtidige netto pensjonskostnader vil føre til en reduksjon av overfinansieringen i fremtiden.

Konsernet har en avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP). Den nye AFP-ordningen, som gjelder fra og med 1.1.2011 er å anse som en ytelsesbasert flerforetaksordning, men regnskapsføres som en innskuddsordning frem til det foreligger pålitelig og tilstrekkelig informasjon slik at konsernet kan regnskapsføre sin proporsjonale andel av pensjonskostnad, pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler i ordningen. Konsernets forpliktelser er dermed ikke balanseført som gjeld. AFP-forpliktelsen etter den gamle ordningen var balanseført som gjeld, ble inntektsført i 2010. Det er imidlertid balanseført en avsetning for å dekke opp en forventet utbetaling knyttet til en underdekning i den tidligere AFP-ordningen.

Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Pensjonskostnader er presentert som lønnskostnad i resultatregnskapet.

Netto pensjonskostnad	Konsernet	Konsernet
	2017	2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1 272	1 232
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	738	694
Avkastning på pensjonsmidler	-639	-602
Estimatavvik	306	65
Administrasjonskostnader	197	194
Arbeidsgiveravgift	200	188
Netto pensjonskostnad ytelsesordninger	2 074	1 771

Avstemming av årets pensjonskostnad	Konsernet	Konsernet
	2017	2016
Netto forpliktelse per 1.1	-10 360	-9 514
- Netto forpliktelse per 31.12. ytelsesordninger	11 773	10 521
Tilgang forpliktelse som følge av oppkjøp		0
Utbetalinger pensjon inkl. arbeidsgiveravgift	661	764
Netto pensjonskostnad ytelsesordninger	2 074	1 771

Netto pensjonsmidler i konsernet	Sikret ordning	
	2017	2016
Beregnete pensjonsforpliktelser pr 31.12.	18 785	15 879
Pensjonsmidler (til markedsverdi) pr 31.12.	-19 508	-17 683
Estimatavvik	-1 650	177
Arbeidsgiveravgift		0
Netto pensjonsmidler i balansen	-2 373	-1 627

Netto pensjonsforpliktelse i konsernet	Usikret ordning	
	2017	2016
Beregnete pensjonsforpliktelser pr 31.12.	19 193	13 099
Estimatavvik	-8 327	-2 881
Arbeidsgiveravgift	2 706	1 847
Netto pensjonsforpliktelse	13 572	12 065

Økonomiske forutsetninger	2017	2016
Diskonteringsrente	2,30 %	2,60 %
Forventet avkastning på fondsmidler	4,00 %	3,60 %
Årlig forventet lønnsvekst	2,50 %	2,50 %
Årlig forventet G-regulering	2,25 %	2,25 %
Årlig forventet regulering pensjoner under utbetaling	0,00 %	0,00 %

De aktuariemessige forutsetningene er basert på vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske faktorer.

Note 13 Skatt**Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel**

Morselskapet			Konsernet	
2017	2016		2017	2016
		Midlertidige forskjeller		
0	0	Anleggsmidler	74 662	74 950
0	0	Varemerke	22 103	23 315
0	0	Omløpsmidler	4 064	695
0	0	Avsetninger for forpliktelser	-14 439	-13 425
0	0	Gevinst- og tapskonto	4 752	1 218
0	0	Kortsiktig gjeld	7 174	7 309
0	0	Netto midlertidige forskjeller	98 316	94 062
0	0	Underskudd til fremføring	-3 940	-1 068
0	0	Grunnlag for utsatt skatt	94 375	92 994
0	0	Utsatt skatt	21 999	22 625
0	0	Herav ikke balanseført utsatt skattefordel	0	0
0	0	Utsatt skatt i balansen	21 999	22 625

Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt

		Grunnlag for betalbar skatt		
2 350	67 350	Resultat før skattekostnad	42 916	120 760
0	-65 000	Permanente forskjeller	9 877	13 818
2 350	2 350	Grunnlag for årets skattekostnad	52 793	134 578
0	0	Forskjell MF ligningspapirer og regnskap i fjor	0	0
0	0	Tilgang skatteposisjoner som følge av oppkjøp	0	0
0	0	Endring i midlertidige resultatforskjeller	-1 381	-1 072
2 350	2 350	Gr.lag for betalbar skatt i res.regnsk.	51 413	133 506
-2 350	-2 350	Mottatt/(avgitt) konsernbidrag direkte balanseført	0	0
0	0	Benyttet fremførbart underskudd	0	0
0	0	Skattepliktig inntekt	51 413	133 506

Fordeling av skattekostnaden

564	588	Betalbar skatt (24 % av grunnlag for betalbar skatt i resultatregnskapet)	12 339	33 377
0	0	For mye, for lite avsatt i fjor	-387	0
564	588	Sum betalbar skatt	11 952	33 377
0	0	Effekt av endret utsatt skatt pga. oppkjøp	0	0
0	0	Endring i utsatt skatt	-626	-291
0	0	Endring i utsatt skatt pga. endret sats	313	-569
564	588	Skattekostnad (24 % av grunnlag for årets skattekostnad)	11 640	32 517

Betalbar skatt i balansen

564	588	Betalbar skatt (24 % av grunnlag for betalbar skatt)	12 339	33 377
0	0	Tilgang betalbar skatt som følge av oppkjøp	-	0
-564	-588	Skattevirkning av konsernbidrag	-	0
0	0	Betalbar skatt i balansen	12 339	33 377

Note 14 Salgsinntekter

Konsernet selger sine produkter hovedsaklig i Norge til både dagligvarekjeder og utelivsmarkedet.

I 2017 er det som følge av overgang til grossistdistribusjon for dagligvareområdet fra og med april 2016 foretatt en prinsippendring i regnskapspresentasjonen. Grossistenes godtgjørelse for selv å hente og distribuere varene fra våre lager ble i 2016 ført som en driftskostnad, mens i 2017 er dette nå klassifisert som en salgsreduksjon. Effekten i regnskapet for 2017 er lavere inntekter og tilsvarende lavere driftskostnader. Driftsresultat er uendret som følge av dette

Note 15 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte mm.

Morselskapet				Konsernet	
2017	2016	Lønnskostnader		2017	2016
0	0	Lønninger		217 672	231 352
0	0	Arbeidsgiveravgift		35 137	37 301
0	0	Pensjonskostnader		16 812	17 390
0	0	Andre ytelser		36 880	39 730
0	0	Sum		306 501	325 773

Sysselsatte årsverk i regnskapsåret har vært 0 i morselskapet og 398 i konsernet.

Av pensjonskostnader utgjør TNOK 2.074 kostnad relatert til ytelsesbaserte ordninger, se note 12.

Utbetalte ytelser til ledende personer	Adm. dir.		Styret	
	2017	2016	2017	2016
Lønn	2 863	2 797	0	0
Bonus	983	1 929	0	0
Annen godtgjørelse	114	73	1 485	1 440
SUM	3 960	4 798	1 485	1 440

Pr. 31.12. er det avsatt, men ikke utbetalt kr 1,8 mill i bonus til adm.dir. og 4 personer i ledergruppen. Adm. dir. har avtale om lønn i ett år etter eventuell fratreden fra sin stilling. Kompensasjonsordningen til adm. dir. består, i tillegg til fast lønn, av to hovedelementer.

Del 1: Årsbonusordning som etter visse kriterier kan gi inntil 60 % av gjeldende fastlønn.

Del 2: Langsiktig incentivordning som er bundet opp til virksomhetens økonomiske utvikling/verdistigning over tid.

4 medlemmer i toppledergruppen har ordning tilsvarende adm. dir., men med maksimalt tak på 30% av årslønn for årsbonus.

Det er ikke gitt andre lån/sikkerhetsstillelse til daglig leder, styreformann eller andre nærstående parter. Det er ikke gitt enkeltlån eller sikkerhetsstillelse som utgjør mer enn 5 % av selskapets egenkapital.

Revisor

Kostnadsført godtgjørelse til revisor ekskl. merverdiavgift fordeler seg slik:

	2017	2016
	Konsern	Konsern
Lovpålagt revisjon (inkl. teknisk bistand med årsregnskap)	927	769
Andre attestasjonstjenester	27	63
Skatterådgivning (inkl. teknisk bistand med ligningspapirer)	122	85
Annen teknisk bistand	538	204
Sum	1 614	1 121

Note 16 Pant og garantier

Morselskapet			Konsernet	
2017	2016	Garantiansvar	2017	2016
0	0	Pantsikrede garantistillelser	29 675	28 589
0	0	Andre garantistillelser	0	15 000
0	0	Sum garantiansvar	29 675	43 589

Morselskapet			Konsernet	
2017	2016		2017	2016
0	0	Gjeld sikret ved pant	123 787	139 996
0	0	Gjeld sikret ved pant	123 787	139 996

Morselskapet			Konsernet	
		Balanseført verdi av pantsatte eiendeler		
0	0	Tomter/bygg	254 232	256 623
0	0	Maskiner, inventar og transportmidler	246 818	215 369
0	0	Varer	93 006	76 263
0	0	Kundefordringer	194 290	202 660
0	0	Sum	788 346	750 915

Eiendeler i alle konsernselskaper er stilt som sikkerhet for konsernets gjeld til DNB.

Morselskapet			Konsernet	
		Eiendelene er i tillegg stilt som sikkerhet for		
0	0	Ubenyttet kassekreditt	66 300	65 000
0	0	Sum	66 300	65 000

Note 17 Miljø

Fylkesmannens miljøvernmyndigheter gir utslippstillatelser til selskapets virksomhet. Her er det satt grense på mengde avløpsvann, temperatur og KOF-innhold i avløpsvann. KOF er et uttrykk for organisk materiale i avløpsvannet. Vi har ikke mottatt bøter, pålegg eller erstatningskrav på grunn av brudd på miljøbestemmelser i 2017 for noen av virksomhetene i selskapet. Det har ikke vært foretatt nedskrivninger på driftsmidler grunnet miljøforhold.

Følgende miljø- og særavgifter forholder selskapet seg til:

- Stortingets miljøavgifter på emballasje jfr. Forskrift om retursystemer for emballasje til drikkevarer av 10.12.93 – avgift på glass og boks.
 - Medlemskap i Materialretur, et selskap for innsamling og gjenvinning av emballasje – en avtale mellom Miljøverndepartementet og industrien. Her innbetales de til en hver tid avtalte avgifter på plast, kartong, drikkekartong, bølge- og massiv papp, glass (flasker) og metall (bokser, kapsler).
 - Ved innlevering av spesialavfall (olje, kjemikalier, kjølere osv) innbetaler vi den til enhver tid gjeldende avgift.
- Iverksatte tiltak som forhindrer eller reduserer sannsynligheten for miljøskader er glattvannstanker, utjevningsseng, mask- og berme installasjoner, avfallssortering og kurs- og opplæringstiltak rettet mot miljøforhold.

Note 18 Transaksjoner med nærstående parter

Ytelser til ledende ansatte og mellomværende med konsernselskaper

Ytelser til ledende ansatte er omtalt i note 15, og mellomværende med konsernselskaper er omtalt i note 9.

Hansa Borg Bryggerier AS har en langsiktig gjeld til morselskapet Hansa Borg Holding AS på TNOK 78 196 per 31.12.2017. Gjelden er renteberegnet med 12 måneders NIBOR-rente pluss påslagsmargin.

Renter utgjør TNOK 2 350 for 2017. Hansa Borg Bryggerier AS har avsatt til utytte til morselskapet Hansa Borg Holding AS på TNOK 00 000 per 31.12.2017 og Hansa Borg Holding AS har avsatt NOK 00 000 i utbytte til aksjonærene i morselskapet.

Kjøp av varer for videresalg fra Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS i 2017 med TNOK 12.647, Austmann AS med TNOK 10.671 og Olden Brevatn AS med TNOK 18.356

Salg av tjenester knyttet til lagerleie, "handlingfee", produksjon og administrativ tjenester til/for Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS i 2017 med TNOK 4.308, for Austmann AS TNOK 3.402 og for Olden Brevatn AS TNOK 1.400

Note 19 Hendelser etter balansedato

Det er ikke inntruffet vesentlige hendelser etter balansedatoen med betydning for regnskapet per 31.12.2017.

Note 20 Poster som er slått sammen i regnskapet

Morselskapet			Konsernet	
2017	2016	Finansinntekter	2017	2016
2 350	2 350	Renteinntekt	3 296	3 299
0	0	Agio	0	5 071
0	65 000	Andre finansinntekter	216	31
2 350	67 350	Sum finansinntekter	3 512	8 401

Morselskapet			Konsernet	
2017	2016	Finanskostnader	2017	2016
0	0	Rentekostnad	6 879	7 016
0	0	Disagio	6 266	0
0	0	Andre finanskostnader	1 337	597
0	0	Sum finanskostnader	14 482	7 613

2 350	67 350	Netto finansposter (inntekt)	-10 970	788
--------------	---------------	-------------------------------------	----------------	------------

Note 21 Oppkjøp

I 2013 ervervet datterselskapet Hansa Borg Bryggerier AS 54,44 % av aksjene, og ytterligere 9,91 % i 2017 til total eierandel på 64,34 % i Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS. Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS driver håndverksmessig produksjon av spesialøl og er lokalisert i Grimstad.

Kostpris for aksjene(54,44%) var opprinnelig MNOK52,8, merverdier er allokert til merkevarer med MNOK23,8 med tilhørende utsatt skatt og goodwill MNOK64,6 på 100% basis. Kostpris for de aksjene som er kjøpt i 2017 er MNOK6,8(9,91%), disse er i sin helhet bokført som en egenkapitaltransaksjon i konsernregnskapet ved utgang minoritet uten resultat effekt for konsernet.

I 2016 ervervet datterselskapet Hansa Borg Bryggerier AS 50,00 % av aksjene i Austmann Bryggeri AS som også driver håndverksmessig produksjon av spesialøl og er lokalisert i Trondheim.

Kostpris for aksjene var MNOK 10,7. Ved foreløpig innregning er det allokert MNOK 2,6 til varemerker med tilhørende utsatt skatt TNOK 650, og resterende til goodwill MNOK 10,6 på 100% basis.